Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой година по полудня.

Администрація пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостствахъ на провинціи:

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:

на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 151. | Нинѣ: Завтра: | гр. м. Прокопія вм. Пакграт. см. | рим. м. Илїѣ, Чес. Марїѣ М. | Середа 8 (20 липня) 1892. | Всходъ сонця 4 г 23 м.; заходъ 7 г. 49 м. Баром. 757 герм. + 26·0° + 14·0°. | Рôкъ II.

Рада державна.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты посолôвъ вела ся дальша дебата надъ закономъ монетарнымъ. Пôдчасъ дебаты давъ мін. фінансôвъ дръ Штайнбахъ поясненє, длячого заключивъ угоду о доставу нiклю зъ фабрикою выробôвъ металевыхъ Круппа въ Берндорфѣ. Зробивъ вôнъ то длятого, що лишь та фабрика подала користну оферту и що лишь она одна гôдна доставляти чистыхъ плытъ нiкльовыхъ, здôбныхъ до выбиваня монетъ. Крôмъ того приняла та фабрика на себе то рiзико, що колибъ законъ о выбиваню монетъ не одержавъ санкціѣ до 15 серпня, то контрактъ сей перестае обовязувати обѣ стороны, а фабрика не мае права домагати ся вôдъ правительства якого небудь вôдшкодованя. Фабрика та обовязала ся доставити чистого нiклю, здôбного до выбиваня монетъ по 5 зр. за кiло.

Пôдчасъ дебаты надъ арт. 11, котрый каже, що крôмъ краевыхъ монетъ золотыхъ, мають выбивати ся срѣбнѣ короны, штуки по 20 и 10 сотиковъ зъ нiклю и штуки по 2 и 1 сотикови зъ бронзу, промавляли пос. Фусъ, мін. дръ Штайнбахъ, Кайцль, Люеґеръ и Зiсъ. — Дръ Штайнбахъ заявивъ, що срѣбнѣ ґульдены лишать ся ажь до часу заведеня короновои валюты. Срѣбнѣ ґульдены австрійскои валюты будуть по заведеню короновои валюты приниматися при уплатѣ за двѣ срѣбнѣ короны. Коли наступить выплата готôвкою, то довги будуть ще й тогды сплачувати ся або срѣбломъ обѣговымъ або золотомъ. По семъ ухвалено цѣлый законъ монетарный.

По семъ ухвалено 118 голосами противъ 49 приступити до специяльнои дебаты надъ закономъ о монетарнôй угодѣ зъ Угорщиною. Заразъ при першôмъ артикулѣ настала остра суперечка межи вiце-президентомъ Палаты а пос. Веберомъ, котрый часто вôдступавъ вôдъ рѣчи, за що вiцепрезидентъ его завзывавъ до порядку. По тôмъ ухвалено арт. 1 ажь до 9. При артикулахъ 10 и 19, надъ котрыми раджено разомъ, доказували послы Пфайферъ и Гофманъ, що вôдношене квотъ 70: 30, припадаючихъ на обѣ половины державы, есть найнесправедливѣйше. — Пос. Беръ выступавъ въ оборонѣ сего вôдношеня, а такъ само и дръ Штайнбахъ, котрый покликувавъ ся на аналоґiчнѣ выпадки. — Пос. Шнайдеръ промавлявъ противъ арт. 10. На тôмъ перервано дебату.

Зачувати, що Рада державна мае бути скликана на ново пôзно въ осени и то лишь для ухваленя провiзоріѣ буджетовои и закона о рекрутахъ.

Засѣданє Палаты панôвъ вôдбуде ся дня 29 с. м., а на порядку дневнôмъ стане справозданє мѣшанои комiсіѣ въ справѣ запомогъ для урядникôвъ державныхъ.

Справы краевѣ.

(Зелѣзницѣ льокальнѣ. Дозвôлъ на пoбôръ оплатъ мытничихъ.)

Тому, що перестудiоване великого матеріялу що до справы будовы зелѣзниць льокальныхъ вымагае богато часу, то за згодою всѣхъ секцій повна анкета збере ся ажь 3 вересня. До того часу мають справоздавцѣ обробити пôсля засадъ, ухваленыхъ въ секціяхъ, справозданя и предложити мѣшанôй комiсіи а вôдтакъ ажь анкетѣ до остаточного рѣшеня.

Фінансова секція есть за утворенємъ окремого фонду зелѣзничого въ сумѣ 10 мiлiонôвъ, зъ котрого бы закуповано закладовѣ акціи въ въ пропорціи однои третои частины тыхъ акцій. Коштъ будовы 2000 клм., котрѣ уважають за потрѣбнѣ, обчислено на 50 мiлiонôвъ. А мають ся будовати такѣ зелѣзницѣ, зъ котрыхъ дохôдъ выстарчить на опроцентоване акцій першеньства.

Секція економiчна есть взагалѣ за попиранємъ будовы зелѣзницъ, навѣть колибъ и край причинивъ ся до того кошту, якъ лише интересованѣ стороны причинять ся 30-процентами коштôвъ будовы. Бюро зелѣзничє мае бути зъорґанiзоване постепенно.

Секція правно-адмiнiстраційна сказала, що треба старатись у правительства о пôльги для тыхъ льокальныхъ зелѣзниць, котрѣ все такѣ зелѣзницѣ дôстають. Дальше заявилась противъ установы державного фонду зелѣзничого для удѣлюваня субвенцій и позичокъ поодинокимъ краямъ, бо се для нашого краю не було бы користно. За те заявилась за утворенємъ краевого фонду зелѣзничого и за утворенємъ краевои рады зелѣзничои.

Секція технично-зелѣзнича предложила обширне справозданє, де згодилась такожь зъ поглядами секціѣ правничо-адмiнiстраційнои.

Выдѣлъ краевый предложивъ зелѣзничôй анкетѣ квестiонарь, въ котрôмъ предкладае такѣ будовы льокальныхъ зелѣзниць въ середнôй части Галичины: Мелецъ-Кольбушова-Лежайскъ-Тѣшанôвъ-Рава руска зъ вôдногою Кольбушова-Терноберегъ; Терноберегъ-Збиднѣвъ ad Розвадôвъ-Ранишѣвъ-Рещѣвъ-Сянокъ ad Риманôвъ зъ вôдногами зъ Динова до Ярослава и до Перемышля; Розвадôвъ-Лежайскъ-Ярославъ ad Переворскъ; Любачѣвъ-Тѣшанôвъ-Нароль-Любича; Радим-

---

2

Зъ осель холеры въ Россіи.

I.

Баку, его околиця и клiматъ. — Дещо зъ исторіѣ мѣста.—Теперѣшне Баку.— Вѣчный огонь. — Нафта и промыслъ нафтовый въ Баку. — Нехарнôсть въ мѣстѣ и бракъ воды до питя. — Холера въ Баку.

(Дальше).

Чорный гôродъ, то найважнѣйша часть нинѣшного Баку; вôнъ то двигнувъ мѣсто до теперѣшного его ставу, але не въ нѣмъ спочивае та жизнедайна сила, що довела Баку до всесвѣтного значѣня и славы. Сила та спочивае далеко поза мѣстомъ, въ земли, и спроваджуєсь до него рурами якъ та кровь изъ серця жилами до людского тѣла. На 11 кiльометрôвъ вôдъ Баку, на пôвнôчь лежить село Балаханы, а ще дальше на всходъ друге село Сураханы и оны то суть тыми найголовнѣйшими жерелами, зъ котрыхъ плыве цѣле богацтво мѣста Баку; тутъ суть такъ богатѣ жерела нафты, що здаесь якъ колибъ сила людска не гôдна ихъ нѣколи вычерпати.

Сураханы звѣстне було вже въ далекôй давнинѣ изъ свого „вѣчного огню“, котрому якъ бы Богови ще до недавна приходили покланяти ся, проживаючѣ денекуды ще до нинѣ на далекôмъ Всходѣ Парсы, приклонники вѣры Зороастра. Ще до нинѣ стоить тутъ на подвôрю однои фабрики святиня, въ котрôй изъ землѣ добувавъ ся святый „вѣчный огонь“, на котрый бодай подивити ся уважавъ каждый Парсъ своимъ обовязкомъ, а коли спекъ въ нѣмъ собѣ палецъ або руку, то уважавъ ся вже такъ щасливымъ, мовь бы живцемъ ишовъ до неба. Такого Парса уважали вже его одновѣрцѣ за чоловѣка святого. Нинѣ та святиня стоить пуста и порожна, а отворы, зъ котрыхъ добувавъ ся святый огонь, позатыканѣ. Рѣдко лишь хиба, коли сюды зайде якій цѣкавый подорожный, то ихъ повôдтыкають и позапалюють ґазъ. Коли такъ чоловѣкъ середъ тихои мѣсячнои ночи зайде першій разъ до сеи святинѣ и побачить, якъ въ рôжныхъ сторôнъ добувають ся огнистѣ язычки и блимають мовь бы якимсь чародѣйнымъ синявымъ свѣтломъ та шумять и потахають, щобы за хвильку знову заблыснути, то мимо волѣ здаесь ему, що вôнъ опинивъ ся въ свѣтѣ якихсь духôвъ, що шепчуть до него та розповѣдають ему про свою силу зъ давно минувшихъ часôвъ.

Той ґазъ, що добуваесь, тутъ въ святини вѣчного огню, добувавъ ся давнѣйше въ дуже великôй скôлькости скрôзь зъ пôдъ пѣску доокола Сураханôвъ, ба вôнъ добувае ся ще й нинѣ зъ пôдъ воды на Каспiйскôмъ мори. Коли пуститись въ ночи пароходомъ зъ Баку противъ острова Нарґiнъ, то по годинѣ ѣзды можна побачити надъ водою червонѣ огники, котрѣ такъ нѣбы танцюють по водѣ, скоро на нихъ подмухуе легонькій вѣтеръ. Море однакожь мусить бути спокôйне, бо коли на дворѣ буря и вѣтеръ розбурхуе филѣ, то зъ тыхъ бензиновыхъ ґазôвъ анѣ слѣду. Колижь на дворѣ красна погода и море спокôйне, то ґазы тѣ горять цѣлыми мѣсяцями. Въ таку пору въ теплу ясну нôчь выбирають ся люде лодками и кораблями на то мѣсце, плывуть поволеньки и коли ґазы не горять, запалюють ихъ умысно а вôдтакъ посувають ся дальше мовь черезъ якесь огнисте море. Дуже то красный видъ, котрый представляе ся найчастѣйше лѣтною порою, розумѣесь доты, доки море спокôйне.

Тыхъ ґазôвъ скрôзь въ Баку и околици повно и они то спонукали були свого часу першого россійского нафтяря, Кокорева, заложити въ Сураханахъ свою фабрику. Коли правительство россійске продавало тутъ землю, закупивъ Кокоревъ величезнѣ просторы нафтовѣ и впавъ на незлу гадку: вôнъ постановивъ бувъ ужити тыхъ бензиновыхъ ґазôвъ на топливо пôдъ кôтлами въ рафiнеріи. Пôдъ ту пору досыть було заткнути лишь де небудь

но-Яворôвъ-Янôвъ-Львôвъ; Рава руска-Яворôвъ-Судова Вишня Самбôръ-Старе мѣсто-Турка-Ужокъ до Угорщины зъ вôдногами: Бурчицѣ - Рудки - Городокъ; Выкоты - Мостиска; Старе мѣсто Хировъ-Турка ad Боринѧ до Устрикъ дольныхъ; Турка Бориславъ - Боринѧ-Гребенôвъ; Городокъ-Миколаѣвъ ad Стрый; Дрогобичь-Трускавець-Стебникъ. Всѣ тѣ лініи выносили бы разомъ около 1330 кільометрôвъ довготы. — А у в с х ô д н ô й части Галичины пропонуе Выдѣлъ краевый будову такихъ зелѣзницъ льокальныхъ: Кристинопôль-Жовква; Мосты-Кам'янка Красне зъ вôдногами Кам'янка-Кристонопôль; Сокаль-Радеховъ-Ожидôвъ; Львôвъ-Перемышляны Бережаны-Пôдгайцѣ: Ягольница-Скала зъ вôдногою Перемышляны-Бôбрка; Бруховичѣ-Рогатинъ; Бережаны Золочевъ; Пôдгайцѣ - Хоростковъ Сатановъ; Пôдгайцѣ-Монастириска-Городенка; Пѣсочна Жидачевъ-Журавно; Стрый - Ходорôвъ - Рогатинъ - Бережаны - Козова-Тернополь або Теребовля зъ вôдногами: Козова або Плотичѣ-Зборôвъ и пôдгайцѣ-Галичь; Броды-Залôзцѣ - Збаражь - Максимôвка зъ варіянтомъ Збаражь-Тернопôль; Тернопôль-Мискулинцѣ-Теребовля-Копичинцѣ-Гадинковцѣ-Цины-Борщевъ-Ивасинъ - Мельница - Окопы зъ вôдногами Теребовля - Джуринъ; Копичинцѣ - Хоростковъ; Грималôвъ - Скалатъ - Копыинцѣ - Пôдволочиска; Грималôвъ - Сатанôвъ; дальше латъ - Борки великѣ; Борщевъ - Королѣвка-Усте епископске-Чернôвцѣ; Чортковъ або Калиновщина Ягольница-Тлусте-Залѣщики зъ вôдногою: Тлусте-Городенка Снятинъ-Косовъ и Куты, або зъ Видинова до Кутъ и Косова; Делятинъ-Коломыя-Городенка-Залѣщики зъ вôдногою Сопôвъ-Яблонôвъ; Станиславôвъ-Богородчаны-Надвôрна; Долина-Струтинъ Спасъ; Палагичѣ-Товмачь и зелѣзниця до салінъ въ Калуши. Всѣ тѣ лініи були бы разомъ на 1770 клм. довгѣ.

Дозвôлъ на побôръ оплатъ мытничихъ дôстали слѣдуючѣ репрезентации повѣтовѣ: Жовква на повѣтовôй дорозѣ Жовква-Креховъ; Чортковъ на повѣтовôй дорозѣ Ягольниця-Улашковцѣ; Кольбушова на дорозѣ Кольбушова-Соколôвъ; Дрогобичь на пов. дорозѣ Рихтичѣ-Добрôвляны; Коломыя на пов. дорозѣ Коломыя-Обертинъ; Лѣско на пов. дорозѣ Устрики-Лютовиска; Выдѣлъ пов. въ Дрогобичи вôдъ моста на Быстрици въ Урожи и мостôвъ въ Пôдбужи. Також удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь санкцію уставѣ, ухваленôй Соймомъ, котрою удѣлено мѣсту Ярославу право побору мыта копыткового на три роки.

Въ справѣ непокоячихъ вѣстей о холерѣ.

Въ виду непокоячихъ вѣстей, якѣ появили ся въ краевыхъ часописяхъ, будьто бы посередъ россійского войска, розмѣщеного на австрійскôй ґраници, мала проявити ся холера, можемо пôсля засягненыхъ информацій запевнити, що вѣсти тѣ суть зовсѣмъ безосновнѣ. Доси стверджено лишь холеру въ Баку, Тифлисѣ и въ Батумѣ та въ многихъ мѣсцевостяхъ надъ Волгою и Дономъ, а також въ Азовѣ. О бôльшôмъ зближеню ся холеры до границь нашои державы, нема зовсѣмъ нѣякихъ вѣстей.

Можемо також завѣрити, що краева власть санітарна робить вже вôдъ довшого часу вôдповѣднѣ приготовленя и що ще зъ кôнцемъ минувшого мѣсяця завôзвано окружникомъ всѣ громады до переведеня асанацій. Краева рада здоровля на засѣданю дня 21 с. м. перевела обширну дискусію надъ средствами охоронными противъ холеры. На пôдставѣ тыхъ нарадъ и на пôдставѣ розпорядженя Міністерства зъ дня 8 с. м., выдано дня 15 с. м. обширне розпоряджене, наказуюче творене комітетôвъ здоровля у всѣхъ мѣсцевостяхъ, приготовлене шпиталѣвъ для недужихъ на выпадокъ пошести и т. д.

Дальше можемо завѣрити, що вже вôдъ пятницѣ на стацiяхъ входу въ Бродахъ и Пôдволочискахъ експонованѣ суть зъ рамени правительства лѣкарѣ а вôдъ завтра будуть експонованѣ також въ Щаковôй. Обовязкомъ тыхъ лѣкарѣвъ есть выконувати ревізію санітарну подорожныхъ и ихъ пакункôвъ и переводжене десинфекціѣ такихъ рѣчей, що до котрыхъ заходила бы обава, що могли бы переносити заразникъ. Въ тôй цѣли приготовлено вже вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ на всѣхъ стацiяхъ входу зелѣзниць паровѣ апараты десінфекційнѣ. Въ апаратахъ тыхъ по сполученю ихъ зъ льокомотивою можна кождои хвилѣ выконати якъ найдокладнѣйшу десінфекцію.

Пôсли вѣстей надходячихъ вôдъ експонованыхъ лѣкарѣвъ до стацій входу, рухъ особовый зъ дальшихъ сторôнъ Россіѣ есть надзвычайно малый, такъ, що о еміграціи людности изъ сторôнъ дôткненыхъ пошестею и бесѣды не може бути. Та послѣдна обставина може бути найлѣпшимъ успокоенемъ и порукою, що мѣсцевости навѣщенѣ пошестею въ Россіи суть вôдъ нашихъ границь дуже далеко.

Переглядъ полiтичный.

Міністерства справъ внутрѣшныхъ, торговлѣ и фінансôвъ выдали зъ причины небезпечности холеры розпоряджене, котрымъ заказуе ся довозити и перевозити зъ Россіѣ, шматы, стару одѣжь, старѣ линвы и мотузѣ корабельне, уживане бѣле и уживану постѣль.

Коло Вел. Варадину прийшло межи женцями а жандармами до кровавои бійки. Женцѣ убили косами одного жандарма, а жандармы стали тогды стрѣляти и якъ кажуть убили 12 робôтникôвъ, а богато покалѣчили. До подôбнои бійки прийшло також коло Быстрицѣ, де убито 2 робôтникôвъ а 25 ранено.

Холера въ Россіи ширить ся въ застрашаючій спосôбъ. Пôсля урядовыхъ вѣстей зъ Петербурга померло вôдъ дня 15 до 16 с. м. въ Астраханѣ 443 людей, въ Саратовѣ 105, въ Самарѣ 52, въ Царицинѣ 54, а въ Казани 6. Въ слѣдъ за тымъ идуть и розрухи. Єсть пôдозрѣне, що ихъ выкликують россійскѣ революціонеры. Пôсля Köln. Ztg. були вже такѣ розрухи въ многихъ мѣсцевостяхъ надъ Волгою, а розлючена товпа нападае всюды на лѣкарѣвъ и полицію. Въ Халинѣ убито одного лѣкаря камѣнемъ и друками. Въ Нижнôмъ Новгородѣ мали появити ся на улицяхъ плякаты завзываючѣ жителѣвъ, щобы за примѣромъ другихъ мѣстъ убивали лѣкарѣвъ и урядникôвъ полиціѣ.

Новинки.

Львôвъ дня 19 Липня

— Читальнѣ „Просвѣты“. Въ селѣ Швейковѣ, въ пôдгаєцкôмъ повѣтѣ отворено дня 6 с. м. читальню „Просвѣты“. При тôй нагодѣ вôдбулась въ стодолѣ приходскôй выстава штуки „Арендарь“, котру вôдограли читальники манастирецкѣ. Панночка Пôдляшецка декламувала удатно поезію Млаки „Чоловѣкъ на мѣсяци“, а о. Фицаловичь, мѣсцевый парохъ, пояснивъ громадянамъ значѣнє читальнѣ. На разѣ вписало ся до читальнѣ около 30 членôвъ. На отвореню сѣмъ були гостѣ въ Заставцѣвъ, въ Голгôчь и зъ Манастирискъ. Само село Швейковъ було до недавна дуже запущене и повне пяниць, а теперь помалу пôдносить ся; вже мае читальню, а задумуе основати ще й склепъ христіяньскій. — Дня 16 м. м. вôдкрыто читальню „Просвѣты“ въ И в а н ю п у с т ô м ъ въ повѣтѣ борщѣвскôмъ. На торжество се прибули гостѣ ажь въ двнацять сусѣдныхъ мѣсцевостей. Серце радуе

руру глубоко въ пѣсокъ, а выходячѣ зъ землѣ ґазы ишли вже рурою дальше. Але Кокоревъ перечисливъ ся въ своѣмъ промыслѣ. Вôнъ заложивъ бувъ свою фабрику якъ разъ задля тыхъ ґазôвъ, 17 верстъ (майже пôвтретя милѣ) далеко вôдъ моря и не мавъ воды. Въ фабрицѣ назбиралось незадовго таке множество вôдпадкôвъ, що не можна ихъ було нѣгде подѣти, хочь можна було ужити ихъ на топливо, а кошты ихъ вывозу надъ воду були такъ великѣ, що поѣдали доходы и Кокоревъ збанкрутувавъ.

Промыслъ нафтовый въ Баку пôднѣсъ ся, ажь коли взявъ ся до него Шведъ Нобель, братъ того, що выдумавъ динамітъ. Вôнъ обôбравъ собѣ мѣсце въ Балаханахъ. Тутешнѣ люде знали вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ выкористувати нафтове богатство землѣ. Они копали землю пересякнену нафтою и топили нею въ печахъ або свѣтили въ хатахъ; иногдѣ копали они глубшѣ дучки, въ котрыхъ збирала ся нафта, наливали еѣ въ широкѣ миски и такъ нею палили. То дало було першу гадку до копаня и уживаня нафты на бôльшѣ розмѣры. Правительство россійске взяло було копальнѣ нафты въ монополь, але побачивши, що не мае зъ него нѣякого хôсна, знесло его. Теперь пôшло копане нафты на ширшѣ розмѣры, але ажь Нобель поставивъ его на ту высоту, на якôй оно нинѣ стоить. Вôнъ змѣркувавъ заразъ, що добуване ропы и роблене нафты, то рѣчь малои ваги, бо матеріялу есть всюды подостаткомъ, а головна рѣчь лишь въ тôмъ, щобы готовый продуктъ можна було якъ найлекше и найдешевше транспортувати дальше. Въ 1875 р. взявъ ся вôнъ отже до дѣла и основавъ товариство для продукціѣ нафты пôдъ фірмою ,,братя Нобелѣ“. Вôнъ сполучивъ всѣ свои копальнѣ рурами, а ропа стѣкала до величезныхъ резервоарôвъ, зъ котрыхъ вôдтакъ плыла дальше рурами ажь 12 верстъ далеко до рафінеріѣ въ Баку. Зъ вôдси мôгъ вôнъ вже готову нафту далеко лекше высылати въ свѣтъ кораблями. На такъ величезну масу нафты, яка выробляла ся въ Баку, не можна було дôстати достаточного числа бочокъ. Нобель впавъ на гадку будувати величезнѣ кораблѣ зелѣзнѣ, въ котрыхъ крôмъ машины и кôлькохъ будокъ для службы, не було нѣчого бôльше лишь оденъ, скажѣмъ, величезный котелъ для чистои нафты. На березѣ стояли резервоары зъ готовою нафтою; пôдъ нихъ пôдплывали тѣ кораблѣ и до нихъ спускало ся нафту рурами зъ резервоару и они везли еѣ вôдтакъ дальше моремъ Каспійскимъ до Астрахану, а зъ вôдси Волгою ажь до Царицина. Тутъ побудовано знову великѣ резервоары, до котрыхъ помповало ся помпами нафту зъ кораблѣвъ. Зъ вôдси высылано нафту дальше зелѣзницями по цѣлôй Россіи въ котловыхъ ваґонахъ, такихъ, якѣ теперь и у насъ неразъ можна на зелѣзницяхъ видѣти. Самъ Нобель мае такихъ ваґонôвъ около 3.000.

Якъ велике есть богацтво нафты въ Баку, можна видѣти изъ слѣдуючихъ чиселъ. Самъ Нобель добувъ изъ своихъ жерелъ 1878 р. 6.248 пудôвъ (пудъ по 40 фунтôвъ) чистои нафты; въ рôкъ пôзнѣйше вже 154·093 пудôвъ, въ 1878 р. — 277.875 пудôвъ, въ 1879 р. — 551.428 п., въ 1882 р. — 4,412.479 п., въ 1883 р. — 6,400.000 п., а въ 1884 р. ажь десять міліонôвъ пудôвъ. Всѣ рафінеріи въ Баку доставили въ 1883 р. 11 міл. чистои нафты. Зъ сего вже можна мати поняте, яке велике богацтво нафты находить ся въ Баку. Теперь стала тамъ продукція ще бôльша.

Жерела нафтовѣ перевысшають скôлькостію ропы не то всѣ копальнѣ въ Европѣ але навѣть въ Америцѣ. Не вôдъ рѣчи буде тутъ згадати, що одно жерело нафты въ копальняхъ Нобеля давало въ першихъ дняхъ по 375.000 пудôвъ ропы т. е. по пôвсема міліона кіло. Правда, що оно пôзнѣйше давало чимъ разъ менше, але все таки за пять мѣсяцѣвъ дало далеко бôльше якъ всѣ копальнѣ нафты въ нашôй монархіи. Друге жерело знову, коли его добуто, стало такъ сильно бухати, що выкидало ропу на 200 стôпъ высоко; до 42 днѣвъ выкинуло оно 150 міліонôвъ лѣтрôвъ ропы. Що не робили, щобы то жерело якось заткати, а все таки не удавало ся; ропа роз-

ся, коли чуєсь про таку сусѣдску приязнь и єдность въ справахъ просвѣты народнои. До читальнѣ вписало ся 44 членôвъ дѣйстныхъ и оденъ почетный. Они зложили вôдъ разу гарну суму 40 зр. На тыхъ першихъ загальныхъ зборахъ спѣвавъ борщôвскій хоръ, декламовано всѣлякѝ стихи (пописувались также и дѣти) и декотрѝ участники мали навчаючѝ промовы. По вписахъ приступлено до выбору выдѣлу и увойшли до него: Григорій Бойчукъ на голову, Семко Краєвскій на заступника головы, учит. Л. Халупницкій на секретаря, Назаръ Прудивусъ на касієра, Ив. Дмитрикъ на бібліотекаря а Пилипъ Данилюкъ и Теодоръ Голубовичь на заступникôвъ выдѣловыхъ.

— **Дай Боже здоровля, Цѣсарю!** Пôдчасъ побуту Єго Вел. Цѣсаря въ Бернѣ моравскôмъ, лучилась весела пригода. Тамъ — якъ звѣстно — вôдбувавъ ся четвертый зъѣздъ товариствъ стрѣлецкихъ зъ Австріи, а на зъѣздъ той приѣхало такожь богато нѣмецкихъ стрѣльцѣвъ и зъ поза границь Австріѣ. На зъѣздъ той прийшовъ такожь дня 26 м. м. и Є. В. Цѣсарь. Було то въ недѣлю. Саме входивъ Монархъ на стрѣльницю, коли передъ шайбою стоявъ гость зô Швайцаріѣ, стрѣлець Ельмеръ изъ Санктъ Ґалленъ. Вôнъ не замѣтивъ приходу достойного Гостя и стрѣлявъ разъ по разу, а все въ саму середину цѣли. Є. В. Цѣсарь станувъ собѣ за Ельмеромъ, приглядавъ ся хвилю его стрѣляню, а далѣ побачивши, що вôнъ добре стрѣляє, кликнувъ: „Браво, браво!“ Тогды Швайцарець, цѣкавый, хто его хвалить, обернувъ ся, побачивъ, що се Монархъ єго хвалить и зъ радôстнымъ лицемъ схопивъ его за руку, а стиснувши, кликнувъ: „Grüss Gott, Kaiser!“ (Дай Боже здоровля, Цѣсарю!) Дружина Монарха спершу здивувалась, та небавомъ побачила, що Є. В. Цѣсарь сердечно засмѣявъ ся зъ такого привѣту, стиснувъ Швайцарцеви такъ само руку и сказавъ також: Grüss Gott! О тôй веселôй пригодѣ балакали вôдтакъ люде довго въ Бернѣ.

— **Зборы Товариства педагоґічного въ Бродахъ** выбрали по рѣшучôй резиґнаціи пп. Савчиньского и Ґерстмана, кн. Юрія Чарторыйского презесомъ а Людвика Дѣдицкого, директора львôвскои семінаріѣ женьскои, віцепрезесомъ. Зъ внесень ухвалено мѣжь иншимъ: старати ся о зниженє учителямъ лѣтъ службы на 35, о признанє зниженя цѣны ѣзды на зелѣзницяхъ; дальше ухвалено внесеня въ справѣ заосмотреня вдôвъ и сирôтъ, старати ся о то, щобы краковске товариство асекурацій не вôдступало якійсь рабатъ вôдъ премій асекураціѣ школьныхъ будынкôвъ для бурсъ учительскихъ, внесеня о добираню инспекторôвъ зъ учителѣвъ народныхъ и т. д.

— **Страшна буря** навѣстила дня 15 н. ст. липня село Старомѣщину, повѣта скалатского, и наробила богато шкоды въ поляхъ. Огороды замулени до крихты, такъ що майже нѣчого не лишилось. Минувшого року потерпѣла Старомѣщина рôвно-жь вôдъ граду и бурѣ. — Та сама буря навѣстила и околицю Копичинецъ а градъ выбивъ тамъ засѣвы въ Крогульци, Васильковцяхъ и Чабарôвцѣ. — Велика буря зъ градомъ навѣстила Перемышль и околицю въ четверъ дня 14 н. ст. липня мѣжь 2-ою а 3-ою годиною по полудни. Градъ наробивъ великои шкоды въ поляхъ и въ мѣстѣ.

— **Огнѣ.** Дня 15 с. м. досвѣта выбухъ огонь въ присѣлку Игнаты коло Суховолѣ, въ повѣтѣ тѣшанôвскôмъ, и спаливъ 15 будынкôвъ. Шкода була убезпечена на 3680 зр. — Въ Токахъ збаразкого повѣта запаливъ грôмъ дня 15 с. м. по полудни тамошну церковь. Огонь спаливъ церковь зъ цѣлымъ внутрѣшнымъ уряджєнємъ. Она була убезпечена. — Дня 12 с. м. рано въ Пѣскахъ бродского повѣта, въ хатѣ одного селянина повставъ огонь, перекинувъ ся на недалеку школу, покрыту соломою и попаливъ тамъ все, що було. Учитель ледви утѣкъ зъ дѣтьми зô школы. Огонь пôшовъ дальше и спаливъ разомъ 54 загородъ зô всѣми будынками. Шкода выносить 36.000 зр.

— **Градъ.** Въ Дорогичôвцѣ знищивъ градъ дня 14 с. м. всѣ засѣвы. Люде ще жнивъ не зачинали, а теперь нема вже й що збирати. Сусѣдни села Хмелева, Лятачь и Садки лишь троха ушкоджеи градомъ.

— **Въ Станіславовѣ** у войсковôмъ шпитали, положенôмъ середъ мѣста, померло минувшого тыждня кôлькохъ вояковъ на тифъ. На улици Заболотôвскôй захорувало также кôлька осôбъ на сю недугу.

— **Фальшôвники грошей.** Въ Коломыи зловлено случайно фальшôвника срѣбныхъ риньскихъ. Якійсь панокъ купувавъ щось въ однôмъ склепѣ и положивъ на ляду срѣбный ґульденъ. Купець оглянувши ґульденъ не хотѣвъ его приняти. А що купуючій нѣ не хотѣвъ вôддати товару, нѣ заплатити добрыми грôшми, то справа оперла ся о поліцію, а вôдтакъ о прокураторію. Тая зробила ревізію въ мешканю властителя тои монеты, котрый бувъ зелѣзничимъ слюсаремъ въ Сеповѣ. У него найдено машину до выбиваня ґульденôвъ и готовый матеріялъ до того. Все те разомъ зъ властителемъ сховано въ судѣ и у вязници. Слюсареви мавъ помагати его братъ, але той десь утѣкъ.

— **Люта мати.** Павлина Штіберъ, служниця у одного львôвского купця, хотѣла вчера позбавити житя свою новонародженну донечку Брониславу и за рогачкою городецкою закопала єѣ живцемъ въ землю. Однакъ дитину въ часъ вôдкопано и вôдослано разомъ зъ матерью до шпиталю.

— **Зъ Гвоздецкого повѣта** пишуть намъ: Въ селѣ Виноградѣ коло Гвôздця въ ночи на 6 липня зôбралась шайка девяти паробкôвъ зъ колами и около пôвночи взяли ся до розбою. Напаствували ярмарочныхъ людей, повыбивали въ одинацяти хатахъ вôкна, выганяли людей зъ хатъ потурбували одну жидôвку и запивались при тôмъ. Варта коло церкви и въ селѣ вартувала такъ пильно, що не чула нѣякого крику. Жандармерія зловила вже шѣстьохъ зъ тыхъ парôбкôвъ и вôддала ц. к. Судови въ Гвôздци. Такъ то дѣє ся въ тôмъ селѣ на соромъ громады.

— **Крадѣжь.** Въ ночи зъ дня 13 на 14 с. м. якійсь невыслѣджени до теперь злодѣѣ вломились до церкви въ Стопчатовѣ и порозбивавши скарбоны, забрали зъ нихъ до 50 зр. Они хотѣли такожь розбити касу громадску, що находилась у церквѣ, але се не вдалось имъ. Тои самои ночи обôкрали они и костелъ въ Яблоновѣ, але тамъ забрали лише 5 зр. Анѣ въ церкви, нѣ зъ костела не позабирали жадныхъ рѣчей. Кажуть, що злодѣями тыми були Угры, котрыхъ кôлькохъ волочило ся по Стопчатовѣ и Яблоновѣ.

— **Выпадки на Буковинѣ.** На 20-лѣтню дѣвчину сельску зъ Чагора, Марію Циганашѣвну, напали сими днями якійсь злочинцѣ на гостинци, знасилували еѣ, и забрали ѣй намисто зъ дукачами, вартости 250 зр. — Въ Неґустинѣ скочивъ до рѣки Петро Куява и утопивъ ся. Причина самоубійства незнана.

— **Саранча** спала величезными роями въ селахъ Сесто-Кампі и Броцці въ Италіи коло Фльоренціѣ и вôдъ разу знищила все збôже и траву на просторѣ 20 гектарôвъ.

Штука, наука и література.

— **Ч. 13 „Зорѣ“** мѣстить такѝ працѣ: На роспутѣ, повѣсть В. Чайченка. Поезіи Остапа Левицкого, Галки, Романовои и Л. Глѣбова. Якъ чоловѣкъ собѣ науку добувавъ, оповѣданє Катренка. Титарѣвна, драма М. Кропивницкого. Історія літературы Ом. Огоновского. Про небôщикôвъ пише Данило Лепкій. Дальше поданый довгій листъ О. Федьковича до Данила Танячкевича, коротка біоґрафія Степана Руданьского и портретъ єго, илюстрація „Нôчь пôдъ Ивана Купала“ зъ етноґрафічнымъ поясненємъ, третій образъ „Сплавлюванє дерева на Бѣлôмъ Черемошу“ и старанно зôбрана бібліоґрафія. Образки, що мають за тематъ наше житє, появляють ся теперь щоразъ частѣйше въ „Зорѣ“ и заслугують на похвалу.

Господарство, промыслъ и торговля.

— Преміованє коней. Ц. к. Намѣстництво оголошує, що сегорôчне осѣнне преміованє коней вôдбуде ся въ Галичинѣ всхôднôй въ Стрыю 19 вересня, въ Калуши 20 вересня, въ Золочевѣ 24 вересня, а въ Щирци 26 вересня. Въ кождôй тôй мѣсцевости будуть преміованѝ клячѣ, хованѝ въ краю, а то: клячѣ стаднѝ зъ лошатами, молодѝ клячѣ и лошицѣ. Перша категорія буде нагороджувана сумами вôдъ 10 до 35 зр., друга вôдъ 10 до 20 зр., третя вôдъ 10 до 25 зр. Такожь будуть роздаватись срѣбнѝ медалѣ державнѝ. Клячѣ приводженѝ на показъ мусять бути молодѝ, здоровѝ, нестановленѝ або становленѝ вôдъ оґерôвъ правительственныхъ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 19 липня. Вôрменьско-католицкій приходникъ въ Сучавѣ, Давидовичь, именованый крилошаниномъ при вôрм.-кат. митрополитальнôй капітулѣ у Львовѣ.

Лондонъ 19 липня. Доси выбрано 261 консерватистôвъ, 50 уніоністôвъ, 272 ґлядстоністôвъ, 9 парнелітôвъ и 68 антіпарнелітôвъ.

Буданештъ 19 липня. Беля Люкачь именованый угорскимъ міністромъ фінансôвъ.

Петербургъ 19 липня. Урядово доносять, що въ трохъ послѣдныхъ дняхъ умерло на холеру въ Баку 108, въ закаспійскôмъ краю 33, въ Туркестанѣ 29, а вздовжь закавказкои зелѣзницѣ (котре иде зъ Баку черезъ Тіфлісъ до Батума, надъ Чорнымъ моремъ) 17 людей.

Берлинъ 19 липня. Въ пограничныхъ мѣстахъ россійскихъ надъ прускою границею проявила ся чорна вôспа. — Посолъ при Ватиканѣ, Шлецеръ, перенесеный въ станъ спочинку.

Лондонъ 19 липня. Кабінетъ Сальсберіого постановивъ на разѣ не подавати ся до димісіѣ и чекати ажь збере ся новый парляментъ.

ливала ся по земли и плыла не струями, але величезными рѣками. Въ долинкахъ збирала ся она и творила такъ нафтовѝ жерела, зъ вôдки еѣ помповано до резервоарôвъ; розумѣє ся, що половина нафты пôшла при тôмъ марно.

Що такъ величезный промыслъ якъ въ Баку скупляє на однôмъ мѣсци множество людей, зъ котрыхъ звычайно одна, далеко менша часть жие въ якъ найбôльшихъ достаткахъ, а друга, якъ разъ та, що доставляє робучу силу, въ найбôльшôй нуждѣ, сего чей не треба доказувати. А що при такôмъ промыслѣ якъ нафтовый годѣ удержати чистоту, се рѣчь такожь легко понятна. Возьмѣмъ на примѣръ хочь бы нашъ Бориславъ, а вже будемо мати маленькій образъ того, що дѣє ся въ Баку. При тôмъ треба ще й то мати на оцѣ, що то єсть Азія, де нечистота и нехарность належать до традиціѣ и де люде такъ зъ ними зросли ся, що здаєсь, якъ бы они безъ нихъ не могли и жити. До богатшихъ жителѣвъ въ Баку належать Персы и Вôрмене, ну, та й Россія не, зайшлѝ зъ Европы Французы, Нѣмцѣ и т. д. Тѝ удержують ще яко тако чистоту; але за то середъ бѣднѣйшои клясы, середъ Татарôвъ панує велика нехарность. Чорный гôродъ — то можна сказати, одна велика калабаня нафтова, де люде въ найсухѣйше лѣто бродять въ нафтѣ и всѣлякихъ еѣ вôдпадкахъ. Вôдъ смроду, дыму и спеки, котра тутъ особливо въ липню и серпню дуже допѣкає, люде ажь душать ся и млѣють. Притôмъ нема ще въ цѣлôмъ Баку доброи воды до питя. Звычайно збирають дощѣвку, фільтрують еѣ и пють. Вправдѣ ще въ цвѣтни с. р. поручено инжінерови Альтухову побудовати водоводы, котрыми бы спроваджувалось воду ажь зъ рѣки Куры до мѣста, значить ся, на 16 миль зъ далека, але, звѣстно, то не легко такъ вôдъ разу зробити. Тожь не диво, що въ такôмъ мѣстѣ холера мае найлѣпше жниво, тымъ бôльше, що тутъ нѣхто не журить ся о то, щобы якось боронити ся вôдъ тои пошести.

Можна собѣ представити, якій тутъ запанувавъ страхъ, коли проявились першѝ выпадки холеры. Хто мôгъ утѣкавъ зъ мѣста, а найлѣпшій прикладъ дали высшѝ урядники, котрѝ заразъ повыносили ся. За ними выѣхало до кôлькохъ днѣвъ бôльше якъ 34.000 богатшихъ людей, а осталась лишь сама бѣднота безъ всякои помочи и порады. Мѣсто, можна бы сказати, опустѣло; фабрики перестали робити, крамы и склепы позамыкано, въ мѣстѣ наставъ сумъ а кого ще не чѣпаєсь пошесть, той гине зô страху, бо не знає нинѣ, чи не прийдесь ему завтра згинути коли не вôдъ пошести, то вôдъ тои дикои сволочи, котра користаючи зъ загального переполоху и розладу берєсь до розбоѣвъ.

(Дальше буде.)

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, вôдъ зарядомъ В. И. Вебера.